Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering

**Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot bescherming als monument van het huis Bedoret gelegen 40 Dupuichlaan te Ukkel**

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op het Brussels Wetboek van de Ruimtelijke Ordening, inzonderheid op artikel 226 en 228 ;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 29 mei 2009 tot instelling van de procedure tot bescherming als monument van de totaliteit van het huis Bedoret gelegen Dupuichlaan 40 te Ukkel ;

Overwegende dat het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ukkel zijn opmerkingen heeft gemaakt in twee fasen, enerzijds op 30 juli 2009, binnen de termijn voorzien door artikel 225 van het BWRO, anderzijds in haar aanvullend advies van 2 februari 2010; en dat deze als volgt kunnen samengevat worden :

De gemeente Ukkel, die de procedure heeft ingesteld, keurt de bescherming goed maar vraagt :

- dat de bescherming niet een evolutie van het huis verhindert gelet op enige zwakheden van het gebouw op het vlak van de energie, het comfort (keuken, badkamer) en de verdeling (kleine kamers);

- de bescherming van de tuin te nuanceren in functie van de zichten en de interventies van de architect;

- om de oppervlakte van de vrijwaringzone strikt te beperken rekening houdend met de zichten en perspectieven vanaf de aangrenzende eigendommen;

Overwegende dat de eigenaars van het goed bij middel van hun raadgever hun opmerkingen hebben kenbaar gemaakt in hun brief van 23 juli 2009 in overeenkomst met en binnen de termijn voorzien door de bepalingen van artikel 224 van het Brussels wetboek van de ruimtelijke ordening en dat deze als volgt kunnen samengevat worden :

- De eigenaars erkennen het belang van hun goed maar zijn gekant tegen een volledige bescherming van hun eigendom. Zij menen dat het stuk tuin gelegen achter de steunmuur

**Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale classant comme monument la maison Bedoret sise 40 avenue Dupuich à Uccle**

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu le Code bruxellois de l'Aménagement du Territoire, notamment les articles 226 et 228;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 29 mai 2009 entamant la procédure de classement comme monument de la totalité de la maison Bedoret sise 40 avenue Dupuich à Uccle;

Considérant que le Collège des Bourgmestre et Echevins de la commune d'Uccle a émis ses observations en deux temps, d'une part en date du 30 juillet 2009, dans le délai prévu par l'article 225 du COBAT, d'autre part dans son avis complémentaire du 2 février 2010; et que celles-ci peuvent être résumées comme suit :

La commune d'Uccle, à l'origine de la procédure, approuve le classement mais demande :

- que le classement n'empêche pas une évolution de la maison compte tenu de certaines faiblesses de l'immeuble en matière énergétique, de confort (cuisine, salle de bains) et de distribution (chambres exigües) ;

- de nuancer le classement du jardin en fonction des vues et des interventions de l'architecte;

- de limiter strictement l'étendue de la zone de protection en tenant compte des vues et perspectives depuis les propriétés voisines;

Considérant que les propriétaires du bien par l'intermédiaire de leur conseil ont émis leurs remarques dans leur courrier du 23 juillet 2009 conformément et dans les délais prévus par les dispositions de l'article 224 Code bruxellois de l'Aménagement du Territoire et que celles-ci peuvent être résumées comme suit :

- Les propriétaires reconnaissent l'intérêt de leur bien mais s'opposent au classement de la totalité de leur propriété. Ils estiment que le

GOUVERNEMENT DE LA REGION BRUXELLES-CAPITALE
CHANCELLERIE
KANSELARIJ
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING

en die uitloopt op de eigendom "Villa Robert" aan de Erreralaan nr. 55-57 "geen enkele bijzondere karakteristieken bevat" en zou moeten uitgesloten worden uit de bescherming.

- De eigenaars menen dat sommige ruimten van het interieur zonder belang zijn (sanitair, badkamer, kamers, keuken, vrije zone onder het dak naar de Dupuichlaan) en zouden moeten uitgesloten worden uit de bescherming zodat deze het voorwerp kunnen uitmaken van verbouwingen.

- De eigenaars menen bovendien dat de vrijwaringzone te ruim is, in het bijzonder in de richting van de "villa Robert" en zijn conciergerie, eigendom van hun enige zoon de heer Jacques Bedoret;

- Overwegende dat de heer Jacques Bedoret eigenaar van het belendend huis genaamd "Villa Robert" gelegen aan de Erreralaan 55 een beroep tot annuleren heeft ingesteld tegen het beschermingsbesluit met als reden dat zijn gebouw gelegen is binnen de vrijwaringzone van de eigendom van zijn ouders bedoeld in het beschermingsbesluit en zich aansluit bij hun mening;

- Overwegende dat de heer Jacques Bedoret, enige zoon van de huidige eigenaars, buiten de wettelijke procedure, bovendien veel opmerkingen heeft laten kennen welke de opmerkingen hernemen en aanvullen van de huidige eigenaars, gedaan binnen de wettelijke termijn en die vooral betrekking hebben op de omvang van de bescherming, zowel binnen als buiten; dat hij meer bepaald aandringt op de oorspronkelijke constructiefouten, de gebrekkige isolatie en de oorspronkelijke afmetingen van de kamers en het sanitair die niet meer overeenstemmen met de huidige normen;

- Overwegende dat twee eigenaars van de goederen gelegen binnen de oorspronkelijke vrijwaringzone, aan de Dupuichlaan 24 en 28, opmerkingen hebben gemaakt over de omvang van deze vrijwaringzone, welke niet gerechtvaardigd zou zijn;

- Overwegende dat men op deze opmerkingen kan antwoorden als volgt:

- De elementen die het voorwerp uitmaken van de bescherming hebben een voldoende historisch, artistiek en esthetisch belang om een beschermingsmaatregel te

morceau du jardin situé derrière le muret de soutènement et rejoignant la propriété sise 55-57 « Villa Robert » avenue Errera ne « présente aucune caractéristique particulière » et devrait être exclue du classement.

- Les propriétaires estiment que certaines pièces intérieures sont sans intérêt (sanitaires, salle de bain, chambres, cuisine, zone libre sous toit vers l'avenue Dupuich) et devraient être retirées du classement afin de pouvoir faire l'objet d'aménagements.

- En outre, les propriétaires jugent la zone de protection trop vaste, particulièrement en direction de la « villa Robert » et de sa conciergerie, propriété de leur fils unique Monsieur Jacques Bedoret;

- Considérant que Monsieur Jacques Bedoret propriétaire de l'immeuble contigu, dénommé « villa Robert », sis avenue Errera 55 a introduit un recours en annulation de l'arrêté de classement au motif que son immeuble est situé dans la zone de protection de la propriété de ses parents visée par l'arrêté de protection et se rallie à leur avis;

- Considérant que Monsieur Jacques Bedoret, fils unique des propriétaires actuels, a en outre et en dehors de la procédure légale fait part de nombreuses observations qui reprennent et complètent les remarques émises dans le délai légal par les actuels propriétaires, et qui concernent principalement l'étendue du classement, tant intérieur qu'extérieur; qu'il insiste notamment sur les défauts de construction d'origine, le défaut d'isolation et la taille initiale des chambres et des sanitaires qui ne correspondent plus aux normes actuelles;

- Considérant que deux des propriétaires des biens situés dans la zone de protection initiale, situés avenue Dupuich 24 et 28, ont émis des remarques sur l'étendue de cette zone de protection qui ne se justifierait pas;

- Considérant que l'on peut répondre à ces remarques comme suit :

- Les éléments faisant l'objet du classement présentent des intérêts historique, artistique et esthétique suffisants pour justifier une mesure de protection;

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION BRUXELLES-CAPITALE
CHANCELLERIE
KANSELARIJ
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING

rechtvaardigen;

- De beschermingsmaatregel heeft niet als doel het gebruik van een goed of de renovatie ervan te verhinderen, maar maakt het integendeel mogelijk de interventies te begeleiden om het behoud zo goed mogelijk te kunnen waarborgen;

- Ingevolge de bezoeken uitgevoerd ter plaatse werden de omvang van de bescherming en de oppervlakte van de vrijwaringzone verminderd en aangepast rekening houdend met bepaalde opmerkingen en de zichten en perspectieven vanaf de aangrenzende eigendommen en van de feitelijke en historische ligging van de eigendom.

Overwegende verder dat deze opmerkingen niet rechtstreeks het artistiek, esthetisch en historisch belang van het goed in het gedrang brengen;

Gelet op het juist gemotiveerd gunstig advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen betreffende de volledige bescherming van het huis Bedoret uitgebracht op 31 maart 2010;

Overwegende dat de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen in haar advies uitgebracht in toepassing van artikel 225, §2, zich uitspreekt voor een volledige bescherming van het huis en zijn oorspronkelijk terrein (van 1957 tot 1981), "*omdat deze bungalow een zeer coherent geheel vormt en het niet gepast zou zijn er een deel aan te onttrekken*"; maar evenwel verduidelijkt dat "*sommige lokalen of elementen kunnen gewijzigd worden (sanitaris, keuken, kamer) door hun geringer belang en de gegronde wens naar comfort en soepelheid*";

Op voorstel van de Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Na beraadslaging,

Besluit:

**Artikel 1.** Wordt beschermd als monument de totaliteit van het huis Bedoret en zijn tuin met inbegrip van de decoratie-elementen en van de meubilair die integrerend deel uitmaken

- La mesure de protection n'a pas comme objectif d'empêcher l'utilisation d'un bien ou sa rénovation, mais permet au contraire de guider les interventions pour assurer au mieux sa conservation ;

- Suite aux visites effectuées sur place, l'étendue du classement et l'étendue de la zone de protection ont été réduites et adaptées en tenant compte de certaines remarques et des vues et perspectives depuis les propriétés voisines et de la situation de fait et historique de la propriété.

Considérant par ailleurs que ces observations ne remettent pas directement en cause l'intérêt artistique, esthétique et historique du bien ;

Vu l'avis favorable dûment motivé de la Commission Royale des Monuments et des Sites relatif au classement en totalité de la maison Bedoret émis en date du 31 mars 2010;

Considérant que la Commission royale des Monuments et Sites dans son avis rendu conformément à l'article 225, § 2, se prononce pour un classement en totalité de la maison et de son terrain d'origine (de 1957 à 1981), *« parce que ce bungalow constitue un ensemble organique très cohérent dont il ne serait pas opportun de distraire une partie »* mais précise toutefois que *« certains locaux ou éléments sont susceptibles d'être modifiés (sanitaires, cuisine, chambres) en raison de leur intérêt moindre et d'un souhait légitime de confort et de flexibilité »* ;

Sur la proposition du Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Après délibération,

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION BRUXELLES-CAPITALE
CHANCELLERIE
KANSELARIJ
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING

Arrête:

**Artikel 1er.** Est classée comme monument la totalité de la maison Bedoret et son jardin, en ce compris les éléments de décor et de mobilier faisant partie intégrante du bien, décrits dans

van het goed, beschreven in bijlage I, uitgezonderd de keuken, de vertrekken van het nachtgedeelte en de gang die er toegang toe verschaft, wegens hun historische, artistieke en esthetische waarde zoals nader bepaald in bijlage I van dit besluit.

Het huis Bedoret is gelegen Dupuichlaan 40 te Ukkel en bekend ten kadaster te Ukkel, 8ste afdeling, sectie B, 2de blad, perceel nr. 298 s4.

De afbakening van het monument wordt aangeduid op het plan in bijlage II van dit besluit.

**Art. 2.** De vrijwaringzone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde monument omvat het geheel van de percelen en de wegen, alsook gedeelten van de percelen en de wegen opgenomen in de omtrek zoals afgebakend op het plan in bijlage II van dit besluit.

**Art. 3.** De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 17 MARS 2011

Voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bevoegd voor Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Openbare Netheid en Ontwikkelingssamenwerking,

l'annexe I, à l'exclusion de la cuisine, des pièces de l'aile de nuit et du couloir qui les dessert, en raison de leur intérêt historique, artistique et esthétique précisé dans l'annexe I du présent arrêté.

La maison Bedoret est sise 40 avenue Dupuich à Uccle et connue au cadastre d'Uccle, 8e division, section B, 2e feuille, parcelle n° 298 s4.

La délimitation du monument est reprise sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

**Art. 2.** La zone de protection relative au monument décrit dans l'article 1er comprend l'ensemble des parcelles et des voiries ainsi que les parties de parcelles et de voiries reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

**Art. 3.** Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, 17 MARS 2011

Pour le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du territoire, des Monuments et Sites, de la Propreté publique et de la Coopération au développement,

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift
Chancellerie
Julien Compernol
Kanselarij
28 MARS 2011

Charles PICQUÉ

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
CHANCELLERIE
KANSELARIJ

**ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA MAISON BEDORET SISE 40 AVENUE DUPUICH A UCCLE**

**Réf. cadastrale :** Uccle, 8e division, section B, 2e feuille, parcelle n°298 s4

**Description sommaire :**

La maison Bedoret a été construite en 1957-1958 par l'architecte Jacques Dupuis, assisté de l'architecte Emile Fays, pour Monsieur et Madame Bedoret. La maison se développe sur un seul plateau et n'a pas d'étage, ni de garage (un garage était prévu sur les plans originaux mais n'a jamais été réalisé).

La maison est construite sur une bande de terrain d'une dizaine de mètres de large, qui débouche en se rétrécissant sur l'avenue Dupuich. Donc, un triangle émincé. Il s'agit de l'extrémité sud-ouest du grand jardin de la villa des Robert, parents de Mme Bedoret, sise avenue Errera, que ceux-ci cédèrent au jeune couple pour y construire un « bungalow ».

De ce terrain problématique, Jacques Dupuis va tirer parti, en imaginant une vraie mise en scène. L'approche de la maison, de son entrée et de son centre, de l'arrière est conçue comme une succession de découvertes visuelles. Si l'on part de l'avenue Dupuich, une allée en coude vous conduit vers un énigmatique mur bas, courbé, et devant une unique baie ouverte. Ce mur placé en retrait de 20 mètres de la rue, protège l'intimité de la maison. Il fait office de barrière. Dupuis l'a cintré sur la partie la plus étroite du terrain. Passé la baie, on se retrouve dans un espace extérieur couvert, un patio ou un sas, avec à gauche, un rideau de lames en aile d'avion, sorte de cloison immatérielle, et à droite, l'amorce d'une allée qui franchit un portique : la 2e entrée. L'allée vous fait tourner à gauche et d'un coup d'œil, on découvre la maison dans toute sa longueur : un volume bas de 15 mètres, qui abrite les chambres à coucher. A la fin de ce volume que flanque une galerie couverte se trouve l'entrée proprement dite, elle fait office de charnière entre le volume des chambres et le volume plus haut et plus large, où se logent le séjour et la cuisine. Le terrain qui s'évase permet une orientation en biais du bâtiment : entre les deux ailes, le petit jardin intimiste fait participer le visiteur au spectacle architectural. Ce jardin joue les prolongations avec le salon vers lequel le sentier oblique vous mène et dont les grandes baies vitrées sectionnent abruptement le volume en pente, tandis que l'auvent du toit et les murs en saillie en assurent visuellement la continuité.

La porte d'entrée en lattis vertical d'afzélia rouge est ornée d'une poignée en bronze représentant une jeune femme très « fifties », due au sculpteur Antanas Moncys. Elle se niche sous la galerie portée par de fines colonnettes à l'origine bleu clair. Cette galerie d'une simplicité d'épure, évoque un petit cloître et fait le lien entre les ailes de jour et de nuit. Elle se termine à droite sous un portique. Celui-ci annonce le passage de l'espace semi-public à l'espace privé. Si on le franchit, on traverse deux courettes protégées par des murs écrans et des auvents et on débouche sur le grand jardin arrière. Si l'on grimpe sur la vaste pelouse en pente qui borde l'arrière, on découvre en se retournant l'impressionnante façade méridionale abruptement tronquée, dont le toit (à l'origine en ardoises mais actuellement en derby gomme) s'incline à la rencontre de la pente du jardin comme si toute la maison basculait brutalement sur son axe, vers la terre, comme pour mieux s'y ancrer. C'est la clôture spectaculaire du volume du séjour qui semble s'élancer du jardin en pente et changer de cap, tournant sur son angle vers une autre direction. C'est donc du côté arrière que la maison développe son implantation maximale dans le paysage et offre cette impressionnante découpe cubiste, souvent reproduite.

A l'*intérieur*, le plan en L sépare totalement le jour et la nuit, dans deux ailes entre lesquelles s'insère l'entrée. Une lumière irréelle baigne le petit hall d'entrée articulé avec soin. Les parois sont peintes en blanc, comme la plupart des murs de la maison, des carreaux de faïence brillante, posés plus tardivement, recouvrent le sol d'une couleur violette. Le mur est décoré d'une œuvre peinte par Robert, père de Madame. Cette peinture, installée plus tardivement, n'est pas concernée par le classement. A gauche, un claustra de lattes de bois forme un écran. Au fond, devant la fenêtre orientée vers l'ouest, s'étire une grille blanche, animée d'un jeu gracile de lignes obliques. Cette clôture élégante attire le regard quand on entre, sorte de signature stylistique. Elle fut réalisée par le collaborateur de Jacques Dupuis sur le chantier, Emile Fays.

Dans l'aile de nuit à gauche, un couloir rectiligne dessert comme une coursive de navire les quatre chambres à coucher, assez monacales.

Les chambres d'enfant (3 sur les plans d'origine mais aujourd'hui 2) et la salle de bain sont modestes et sans détails particuliers. En face des chambres, un grand placard-étagère composé de parties fermées débordantes et de rayonnages jouant sur des rythmes d'obliques croisées occupe le mur sur toute sa

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION BRUXELLES-CAPITALE
CHANCELLERIE
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
KANSELARIJ

longueur. L'ensemble constitué par ces pièces et le couloir qui les dessert n'est pas visé par le présent classement.

Le séjour dans l'aile droite, plus complexe, offre une juxtaposition sophistiquée d'espaces intimes et d'emphases architecturales, qui s'appuie sur les différences de niveaux des sols et plafonds et les orientations inattendues des fenêtres. Le plafond aux découpes irrégulières, revêtu d'un lattis de bois rouge, introduit un rythme graphique fort et la couleur dominante du lieu. La fenêtre horizontale et panoramique au-dessus de l'âtre laisse pénétrer le soleil à flots, mais sans affecter la salle à manger située en contrebas. Celle-ci se serre devant une grande fenêtre tournée vers l'est, qui permet d'admirer presque furtivement, le jardin de la villa Robert qui la surplombe.

Le point d'orgue de la décoration, essentiellement architectonique, créée par Dupuis, demeure la mise en scène de l'ensemble formé par les découpes des fenêtres offrant des tableaux vivants de la nature environnante. Le coin de feu est le moment fort de ce travail très complexe : miroir, fenêtre verticale et fenêtre haute encadrent un curieux manteau de cheminée en laiton, sorte d'éventail métallique sculpté évoquant les plis d'un soufflet de forge. La paroi perpendiculaire est valorisée par un meuble bibliothèque où l'on perçoit une composition jubilatoire de l'architecte, qui affiche une composition raffinée de niches arrondies, de rayons horizontaux ou en biais et de quelques casiers fermés.

En face dans le séjour, un même lattis vertical en afzélia rouge habille d'un rythme dense le mur, les portes et se prolonge sur la porte d'entrée. On y observe, encastré entre deux fenêtres dans une vaste niche sombre, .une autre création témoignant de la symbiose existant entre Dupuis et son commanditaire, qui réalise ici un curieux collage de tabernacles italiens et d'autres fragments de meubles. Ce tabernacle ne peut toutefois être considéré comme élément décoratif faisant partie intégrante de la maison Bedoret et n'est donc pas visé par le classement. Par contre, l'autre meuble original dessiné et réalisé par Dupuis pour le séjour est une table basse en formica noir, en forme d'éclair, sur pied d'acier répétant le motif de cercles pris dans un carré. Cette œuvre traduit davantage l'air du temps, le style « fifties ».

Ces éléments de mobilier et de décors doivent être considérés comme faisant partie intégrante de l'ensemble décoratif originellement créé pour cette maison[1].

**Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 206, 1° du Code bruxellois de l'Aménagement du Territoire :**

**Intérêt historique, esthétique et artistique**

L'architecte Jacques Dupuis (1914-1984) est désormais reconnu comme un des plus grands créateurs de l'après-guerre en Belgique. Il pratique l'architecture en artiste plutôt qu'en professionnel. Si son œuvre s'est bâtie dans l'ensemble du pays, la commune d'Uccle, lieu de résidence de prédilection de la bourgeoisie progressiste, a été particulièrement favorisée. Elle possédait neuf immeubles de l'architecte, dont deux habitations privées font partie des dix œuvres les plus marquantes de l'architecte. Il s'agit des maisons Everaert, av de Sumatra, 1954 et Bedoret, avenue Dupuich, de 1957-1958, se trouvant dans un état de conservation exceptionnel grâce à l'intérêt et à la vigilance de leurs propriétaires occupants. Le classement de ces deux maisons et de leurs éléments de mobiliers, fixes ou non, créés par Dupuis, est un complément logique des classements déjà réalisés de la maison le Parador, avenue Jasmin à Woluwe-Saint-Pierre et de la bijouterie Degreef rue au Beurre. Il s'inscrit également dans le cadre de la campagne de valorisation de l'architecture de l'Après-Guerre, épinglée comme une priorité par le Gouvernement bruxellois en 2004.

Dupuis se rattache au courant architectural du Modernisme, mais s'attacha toujours à concilier modernité et tradition, à s'inscrire dans le contexte, à l'instar des modernistes nordiques qu'il admirait beaucoup, et à intégrer l'environnement naturel. Dans son abondante production de maisons en particulier, loin des « machines à habiter », il chercha avant tout à donner une dimension poétique, souvent emprunte de mystère, aux espaces originaux et fluides qu'il imaginait. Dans les intérieurs de ses plus belles réalisations, se développe également son talent sensible de décorateur. Dans les espaces de vie, Dupuis conçoit attentivement tous les détails, attentif à l'effet esthétique qu'ils produiront sur la perception de l'ensemble, ou cherchant à produire une mise en scène. Il conçoit les aménagements mais dessine également une partie du mobilier, fixe (armoire, bibliothèque, feu ouvert) ou mobile (tables, chaises) et aime y intégrer des interventions artistiques.

Madame Bedoret a choisi Jacques Dupuis sur un coup de cœur, après avoir vu une photo de la maison de vacances Wittman à Rhode, et visité la villa Everaert toute voisine. Dupuis sut tirer le meilleur parti de ce terrain difficile, dans ses dimensions, son orientation et son relief pour réaliser avec ce pavillon une de ses habitations privées les plus abouties. Il s'agit de la première réalisation de maturité de l'architecte. Le plan, les formes et l'inscription de l'habitation dans le jardin atteignent un niveau de perfection dans l'harmonie,

GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING - BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
KANSELARIJ

[1] meuble bibliothèque, manteau de cheminée en laiton et miroir, , table de salon, grilles, lattis.

l'équilibre et l'audace. La maison a fait l'objet d'une mise en scène dramatisée, de même que son insertion dans le jardin.

La maison Bedoret est la première de Dupuis où la circulation extérieure se pratique par le biais de micro-environnements à l'agencement complexe. L'architecte crée un environnement mystérieux et varié. La villa ne se laisse pas appréhender d'emblée, sa découverte demande un parcours initiatique, passant de la sphère publique à l'intimité privée.

Son architecture est expressive. Elle joue sur les contrastes : d'ombre et de lumière (comme le jardin intérieur dominé par les fortes ombres de l'auvent du toit et de la galerie ou la teinte bleue très claire des murs et des colonnes contrastant avec le gris sombre du toit à l'arrière), des volumes (coin en biais de plus en plus accentués, angles ouverts), des masses (élégance des portiques, masses des murs fermés), des pleins et des vides, des changement de hauteur et de direction brusques. Les techniques et trouvailles que Dupuis avait expérimenté dans les maisons Wittmann et Everaert sont reprises et muries

Le même esprit se retrouve à l'intérieur, qui fait l'objet d'un traitement spatial et décoratif aussi poussé qu'à l'extérieur. Le parcours intérieur multiplie les angles de découverte et fragmente l'espace en micro-environnements. La disposition de fenêtre-paysage très judicieuse permet de faire découvrir les vues désirées, et faire pénétrer partout la lumière à toute heure du jour. On retrouve la palette de matériaux typique de Dupuis : lattes de bois, parois brillantes, qui permettent un contraste de matériaux brillants et mats, couleurs claire et foncées au mur et au plafond. Dupuis travaille aussi en véritable décorateur, intégrant des œuvres d'art et du mobilier conçu par lui et par son commanditaire.

L'état de conservation et d'intégrité de la maison est particulièrement remarquable. Au cour du temps, la maison n'a subit que peu de modification. A l'extérieur l'intervention la plus importante fut le retrait de la couverture d'origine en ardoises. A l'intérieur, deux petites chambres ont été regroupées et la salle de bain et la cuisine ont été adaptées aux besoins des occupants. Hormis ses quelques modifications, la maison se présente pratiquement dans son état d'origine.

La maison Bedoret est une œuvre largement documentée et saluée par la critique. Elle a été décrite dans de nombreux articles, mémoire d'étudiants et dans des livres consacrés à l'architecture contemporaine, ainsi que dans un film produit par Arte.

*Bibliographie sommaire :*

M. COHEN, J. THOMAES, *Jacques Dupuis l'architecte*, Bruxelles, La Lettre Volée, 2000 ; *Architecture*, nos 39-40 (Nos consacrés à J. Dupuis), 1961

Vu pour être annexé à l'arrêté du 17 MARS 2011

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du territoire, des Monuments et Sites, de la Propreté publique et de la Coopération au développement,

Charles PICQUE

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION BRUXELLES-CAPITALE - CHANCELLERIE
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING - KANSELARIJ

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift
Chancellerie
Julien Compernol
Kanselarij
17 mars 2011

**BIJLAGE I VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN HET HUIS BEDORET GELEGEN 40 DUPUICHLAAN TE UKKEL**

**Kadastrale gegevens :** Ukkel, 8ste afdeling, sectie B, 2de blad, perceel nr. 298 s4

**Beknopte beschrijving :**

Het huis Bedoret werd gebouwd in 1957-1958 door architect J. Dupuis, met medewerking van architect Emile Fays, voor de heer en mevrouw Bedoret. Het huis ontwikkelt zich op een enkel plateau en heeft geen verdieping of garage (de oorspronkelijke plannen voorzagen wel in een garage, maar deze werd nooit gebouwd).

Het huis is gebouwd op een smalle strook van een tiental meter breedte die versmallend uitkomt op de Dupuichlaan en die een versmalde driehoek vormt. Het betreft het gedeelte ten zuidwesten van de grote tuin van de villa van het echtpaar Robert, de ouders van Mevrouw Bedoret, gelegen Erreralaan, dat zij afstonden aan het jonge koppel om een "bungalow" te bouwen.

Voor dit moeilijke terrein zoekt Jacques Dupuis een oplossing door een echte "mise en scène" te bedenken. De benadering van het huis, zijn inkom en zijn centrum, langs de achterkant is geconcipieerd als een opeenvolging van visuele ontdekkingen. Indien men vertrekt vanaf de Dupuichlaan, leidt een bochtige laan naar een enigmatische lage muur, gebogen, - en voor een enkele opening. Deze muur, die 20 m teruggetrokken staat van de straat, beschermt de intimiteit van het huis, en dient als afscherming. Dupuis heeft de muur overwelfd over het meest smalle gedeelte van het terrein. Door de opening komt men in een overdekte buitenruimte, een patio met een sas, met links, een gordijn met platen in de vorm van vliegtuigvleugels, als een immaterieel tussenschot en rechts de aanzet van een pad dat naar een portiek leidt: dit is de tweede inkom. Het pad leidt naar links en plotseling botst men op het huis in heel zijn lengte : een laag volume van 15 m, waarin de slaapkamers zijn ondergebracht. Op het einde van dit volume waarlangs een overdekte galerij loopt, bevindt zich de echte inkom; deze dient als verbinding tussen het volume van de kamers en het volume dat hoger en breder is, met de woonruimte en de keuken. Het terrein dat verbreedt laat een schuine oriëntering toe: tussen de twee vleugels, geeft de kleine intimistische tuin de bezoeker de mogelijkheid om aan de architecturale bezienswaardigheid deel te nemen. Deze tuin ligt in het verlengde van het salon waarnaar de bezoeker geleid wordt via een schuin pad. De grote vensteropeningen verdelen het volume dat op een helling ligt plots, terwijl de luifel van het dak en de uitstekende muren een visuele continuïteit verschaffen.

De inkomdeur met vertikaal latwerk van rode afzelia is versierd met een bronzen handgreep met een voorstelling van een jonge vrouw, zeer "fifties", van de hand van de beeldhouwer Antanas Moncys. De inkomdeur is onder de galerij geschraagd door fijne, oorspronkelijk lichtblauwe zuiltjes. De galerij wordt gekarakteriseerd door een zuivere eenvoud, die een kleine kloostergang evoceert en de link vormt tussen het daggedeelte en het nachtgedeelte : zij geeft rechts uit onder een portiek. Deze portiek kondigt de overgang aan van het half-publiek gedeelte naar het privé-gedeelte. Indien men dit gedeelte doorkomt, komt men langs twee koertjes die beschermd zijn door schermwanden en luifels en men mondt uit op de grote achtertuin. Indien men klimt op het ruime grasveld op een helling die aan de achterkant ligt, ontdekt men door zich om te draaien, de indrukwekkende zuidelijke gevel die plots afgeknot is. Het dak (oorspronkelijk met leien maar nu in derbygum) buigt naar de helling van de weide toe alsof heel het huis op brutale wijze op zijn as kantelt naar de grond om zich beter vast te ankeren.

Het is de indrukwekkende afsluiting van het volume met het woongedeelte dat zich schijnt te verheffen van de tuin op een helling en te wijzigen door te draaien op zijn hoek naar een andere richting. Het is dus aan de achterkant dat het huis een maximale inplanting ontwikkelt in het landschap en een indrukwekkende kubistische uitsnijding veroorzaakt, die veelvuldig werd overgenomen.

In het interieur vormt het plan in L-vorm een scheiding tussen het dag- en het nachtgedeelte, in twee vleugels waartussen de inkom is geïntegreerd. Een irreëel licht dringt door in de ingangshal die zorgvuldig is ingericht.

De wanden zijn in het wit beschilderd zoals het merendeel der muren van het huis. De vloerbekleding, die later werd aangebracht, bestaat uit blinkende faience tegels in een violette kleur. De muur wordt versierd door een muurschildering van de hand van Robert Delvaux, vader van de vrouw des huizes. Deze schildering, die pas later werd vervaardigd, valt echter niet onder deze bescherming.

Aan de achterkant, voor het venster georiënteerd naar het zuiden, is er een wit hekken geplaatst, verlevendigd door een elegant spel van schuine lijnen. Deze elegante afsluiting trekt de blik bij het binnenkomen, als een stylistische signatuur. Zeker op de werf gerealiseerd door de medewerker van Jacques Dupuis, Emile Fays.

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL - BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
CHANCELLERIE
KANSELARIJ

In het nachtgedeelte, links, is er een lange gang die als in een boot, toegang verschaft tot de vier slaapkamers, en die vrij monastiek oogt.

De kinderkamers (3 op de oorspronkelijke plannen maar nu zijn er 2) en de badkamer zijn eenvoudig en zonder bijzondere details. Tegenover de kamers is er een grote inbouwkast; met afgesloten vakken die geprofileerd zijn afgewerkt en rekken die een ritmisch spel vormen over de hele lengte van de gang. Het geheel gevormd door deze vertrekken en de gang die er toegang toe verschaft, vallen niet onder deze bescherming.

Het woongedeelte in de rechtervleugel is meer complex en biedt een gesofistikeerde opeenvolging van zowel intieme ruimten als ruimten die zich kenmerken door hun expressieve kracht. Ze onderscheiden zich door niveauverschillen van de vloeren en zolderingen en onverwachte oriëntaties van de vensters. De zoldering met onregelmatige uitsnijdingen is voorzien van een parement van rood latwerk. Dit bezorgt de ruimte een grafisch ritme en de dominante kleur. Het horizontale panoramische venster boven de haard laat zonlicht volop binnendringen, zonder de lager gelegen eetkamer te beïnvloeden. Deze laatste bezit een groot venster naar het oosten gericht, dat toelaat om stiekem de tuin van de villa Robert te bewonderen die in de hoogte ligt.

Het orgelpunt van de decoratie, hoofdzakelijk architectonisch, gecreëerd door Dupuis, ligt in de "mise en scène" van het geheel gevormd door de uitsnijding van de vensters die een levend toneel bieden van de omgevende natuur, een grote spiegel, de haard en de bibliotheek.

De schoorsteenmantel vormt het sterkste element van dit complexe oeuvre: spiegels, verticaal venster en hoog venster die een verbazende schoorsteenmantel van messing omkaderen, als een gebeeldhouwde metalen waaier die de plooien van een blaasbalg evoceren.

De wand hier tegenover wordt gevaloriseerd door een bibliotheekkast waar we een uitgelaten compositie van de architect opmerken met een geraffineerde compositie van afgeronde nissen, horizontale of schuine lijnen en enkele afgesloten vakken.

Rechtover het daggedeelte, is eenzelfde parement met verticaal latwerk in rode afzelia aangebracht op de muren en de deuren tot aan de inkomdeur. Men bemerkt er tussen twee vensters een ruime donkere nis, een andere creatie die getuigt van de bestaande symbiose tussen Dupuis en zijn opdrachtgever die een verbazende collage realiseert van Italiaanse tabernakels met andere meubelfragmenten. Dit tabernakel kan echter niet beschouwd worden als een decoratief element dat integrerend deel uitmaakt van het huis Bedoret en valt dus niet onder deze bescherming. Het andere originele meubel ontworpen en gerealiseerd door Dupuis voor de woonruimte is een lage tafel in zwarte formica, in de vorm van een sikkel, op een stalen voetstuk met een herhalend motief van cirkels in een vierkant gevat. Dit kunstwerk is eerder tijdstyperend in de "fifties"- stijl. Deze elementen van het meubilair en decor dienen beschouwd te worden als integrerend deel uitmakend van het decoratief geheel dat oorspronkelijk ontworpen werd voor dit huis.[2]

**Waarde van het goed volgens de maatstaven vastgesteld in artikel 206, 1° van het Brussels Wetboek van de Ruimtelijke Ordening :**

**Historische, artistieke en esthetische waarde**

Architect Jacques Dupuis (1914-1984) wordt thans erkend als een van de grootste naoorlogse ontwerpers in België. Hij beoefende de architectuur eerder als een kunstenaar dan als uitvoerder als architect. Indien zijn oeuvre over heel het land werd gebouwd, is de gemeente Ukkel, de geliefkoosde residentie van de progressieve burgerij, in het bijzonder begunstigd. De gemeente bezit inderdaad negen gebouwen van de architect, waarvan er twee privé-woningen horen tot de meest merkwaardige van de architect. Het betreft de huizen Everaert, gelegen Sumatralaan, uit 1954 en de woning Bedoret, gelegen Dupuichlaan, uit 1957-1958. Deze woningen zijn in een uitzonderlijke staat van bewaring dankzij de interesse en waakzaamheid van de eigenaars die er wonen. De bescherming van deze twee huizen en elementen van het meubilair, onroerend of niet, ontworpen door Dupuis, vormt een logisch vervolg op de beschermingen die reeds gebeurden met het huis "Le Parador", Jasmijnlaan in Sint-Pieters-Woluwe en de juweelzaak Degreef in de Boterstraat. De bescherming kadert eveneens in de waarderingscampagne van de naoorlogse architectuur, een prioriteit van de Brusselse regering in 2004.

Dupuis was verbonden aan de modernistische stroming, maar hield eraan om moderniteit en traditie te verenigen, door zich, in navolging van de Noorse modernisten die hij sterk bewonderde, in een context in te schrijven en de omgevende natuur in zijn werk te integreren. In zijn omvangrijke productie, van huizen in het bijzonder, die ver staan van de "woonfabrieken", zocht hij eerst en vooral naar een poëtische dimensie, vaak met een indruk van mysterie, in de originele en vloeiende ruimte die hij ontwierp. In de interieurs van zijn

[2] bibliotheekkast, schoorsteenmantel van messing en spiegel, salontafel, hekken, latwerk.

GOUVERNEMENT DE LA REGION BRUXELLES-CAPITAL
CHANCELLERIE
KANSELARIJ
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING

fraaiste realisaties, ontwikkelt hij eveneens zijn gevoelig talent als decorateur. In de woonruimten werkt Dupuis nauwlettend alle details uit, daarbij aandachtig lettend op het esthetisch effect die ze zullen hebben op de perceptie van het geheel, of tracht hij een "mise en scène" te creëren. Hij ontwerpt de ordeningen, maar tekent eveneens een deel van het meubilair, onroerend (kasten, bibliotheken, open haard) of roerend (tafels, stoelen) en houdt ervan om er artistieke interventies in te integreren.

Mevrouw Bedoret koos voor Jacques Dupuis in een "coup de coeur" nadat ze een foto had gezien van het vakantiehuis van de familie Wittman in Rode, en nadat ze de villa Everaert had bezocht, in de onmiddellijke omgeving. Dupuis wist het moeilijke terrein in zijn afmetingen, oriëntatie en reliëf optimaal te benutten en realiseerde met dit paviljoen een van zijn meest geslaagde privé-woningen. Het gaat om het eerste project van de architect dat een maturiteit vertoont. Het plan, de vorm en de inschrijving van de woning in de tuin bereiken een niveau van perfectie in de harmonie, het evenwicht en gedurfdheid. Het huis, evenals de omringende tuin, werd geplaatst in een gedramatiseerde "mise en scène".

Het huis Bedoret is het eerste van Dupuis waar de buitencirculatie geschiedt aan de hand van micro-omgevingen met een complexe opbouw. De architect creëert een mysterieuze en gevarieerde omgeving. De villa onthult zijn geheimen slechts stapsgewijs en de ontdekking van het gebouw gebeurt via een inleidend parcours van het publieke naar het privé-gedeelte.

De architectuur van het huis heeft een expressief karakter. Het speelt op contrasten : de schaduw en het licht (zoals de binnentuin gedomineerd door de zware schaduw van de luifel van het dak en de galerij waar de heldere blauwe kleur van de muren en de zuilen contrasteert met het sombere grijs van het dak aan de achterkant), de open en gesloten ruimten, de hoogteverschillen en de plotse wijzigingen van richtingen. De technieken en vondsten waarmee Dupuis experimenteerde in de huizen Wittman en Everaert zijn hernomen en tot maturiteit gekomen.

In dezelfde geest kan men het interieur benaderen, waarvan de ruimte op even verregaande wijze decoratief werd behandeld. Het binnenparcours verveelvoudigt de ontdekkingen van diverse hoeken en fragmenteert de ruimte in micro omgevingen. De inrichting van panoramische vensters op een oordeelkundige wijze laat toe om de gewenste zichten te ontdekken en om het licht op elk moment van de dag te laten binnendringen. Men vindt de keuze van de typische materialen van Dupuis terug : houten latwerk, glimmende wanden, tapijten die een contrast vormen met de glimmende en matte materialen, lichte en donkere kleuren op de muren en de zoldering. Dupuis werkte eveneens als een echte decorateur, door kunstwerken die door hem en zijn opdrachtgever werden ontworpen, te integreren.

De staat van bewaring en de eenheid van het huis zijn bijzonder. In de loop van de tijd werd het huis maar weinig gewijzigd. Buiten was de belangrijkste wijziging het verwijderen van de oorspronkelijke dakbedekking met leien. Binnen werd twee kleine kamers samengevoegd en de badkamer en de keuken werden tevens aangepast aan de behoeften van de bewoners. Naast deze kleine wijzigingen heeft het huis grotendeels zijn oorspronkelijk karakter bewaard.

Het huis Bedoret is een werk dat zeer goed gedocumenteerd is en het werd tevens met gunstige kritiek beloond. Het werd beschreven in tal van artikels, eindverhandelingen en publicaties over hedendaagse architectuur, evenals in een film geproduceerd door Arte.

*Beknopte bibliografie :*

M. COHEN, J. THOMAES, *Jacques Dupuis l'architecte*, Brussel, La Lettre Volée, 2000 ; *Architecture*, nos 39-40 (Nrs betreffende J. Dupuis), 1961

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 17 MARS 2011

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, bevoegd voor Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Openbare Netheid en Ontwikkelingssamenwerking,

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift
8 MARS 2011
Chancellerie
Julien Compernol
Kanselarij

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING -
CHANCELLERIE
Charles PICQUE
KANSELARIJ

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE TOTALITEIT VAN HET HUIS BEDORET GELEGEN DUPUICHLAAN 40 TE UKKEL

ANNEXE II A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA TOTALITE DE LA MAISON BEDORET SISE 40 AVENUE DUPUICH A UCCLE

**AFBAKENING VAN HET GOED EN VAN DE VRIJWARINGSZONE**

**DELIMITATION DU BIEN ET DE LA ZONE DE PROTECTION**

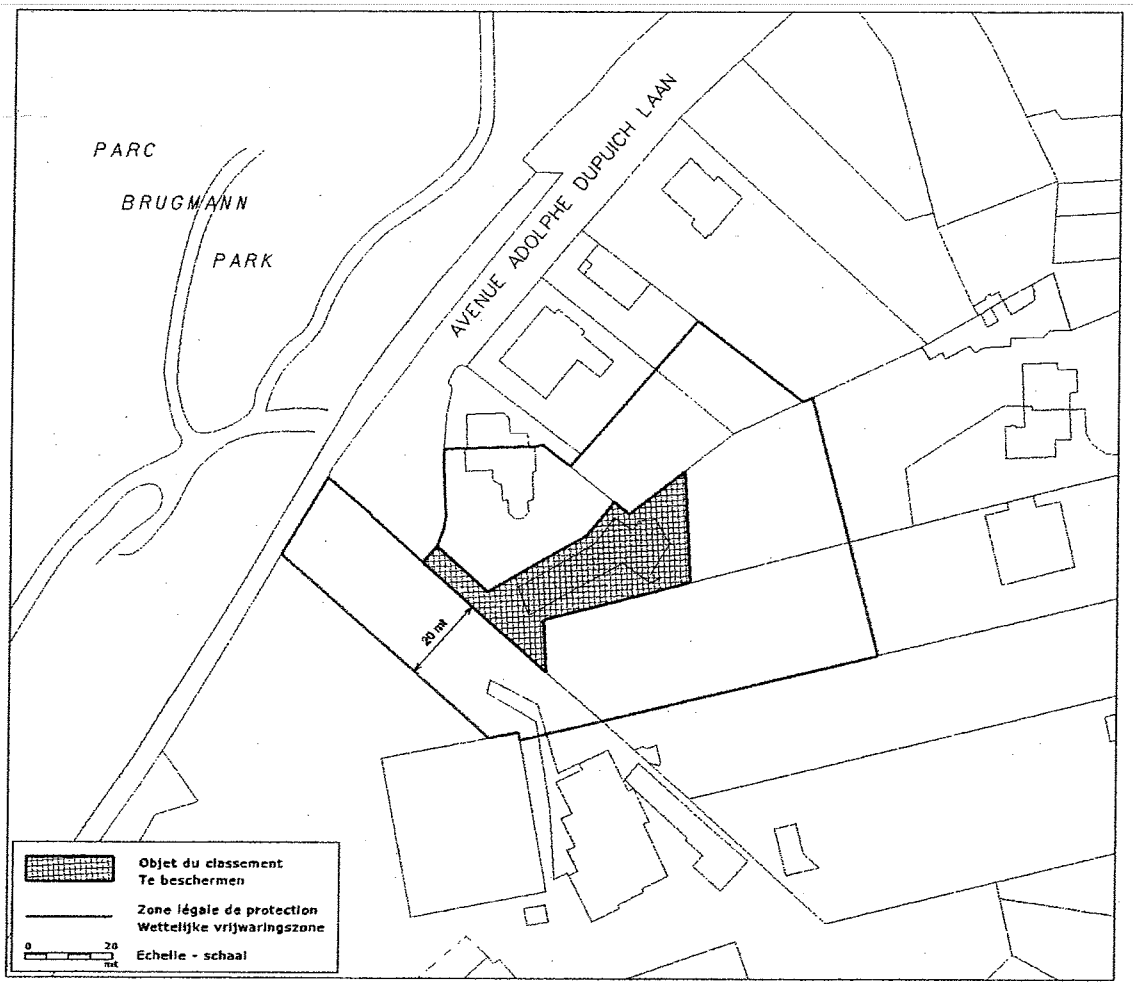


Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van
17 MARS 2011

Vu pour être annexé à l'arrêté du
17 MARS 2011

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Openbare Netheid en Ontwikkelingssamenwerking, Gewestelijke Statistiek

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Propreté publique et de la Coopération au développement et de la Statistique régionale,

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift
Chancellerie
Julien Compernol
Kanselarij
28 MARS 2011

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING -
CHANCELLERIE
Charles PICQUE
KANSELARIJ